

Čís. 3038.

Vydavatel listu jest oprávněn (§ 27 tisk. nov.) podati soukromou obžalobu, čelil-li urážlivý útok proti listu jím vydávanému. Z trestního oznámení i z obžaloby musí jasně vysvítati, jménem koho vydavatel vystupuje jako obžalobce, zda jménem vlastním či jménem listu.

Rozhodnými pro řešení otázky, zda výrok spadá pod § 491 či § 496 tr. zák., jsou okolnosti, za nichž, jakož i forma a spojitost, v níž ho bylo použito. Výrazy ve formě úsudku jest podřaditi § 491 tr. zák., i když jsou jinak nadávkami.

Význam slov: revolverový (kanální) žurnál a Scheissblatt.

§ 40 tisk. nov. nezrušil čtvrtý odstavec § 28 tisk. zák., jímž byla stanovena věcná immunita sdělení o veřejném rokování sněmu; by bylo lze novinářskou zprávu pokládati za takové sdělení, musí býti již z její vnější úpravy pro každého čtenáře seznatelné, že, kde a kdy bylo to, co je v článku uvedeno, skutečně předmětem onoho rokování; nestačí, že jsou tyto okolnosti zřejmy z poznámky na jiném místě listu.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1928, Zm II 372/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Moravské Ostravě ze dne 30. dubna 1927, jímž byl stěžovatel k soukromé obžalobě Jana G-a uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče redaktorské podle § 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti obžalovaného, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a) a b) a 10 § 281 tr. ř., nelze přiznati oprávnění. Stížnosti lze přisvědčiti potud, že není lhostejno, zda soukromou obžalobu podal vydavatel vlastním jménem či jménem časopisu, jež vydává. Jsou to dva zcela rozličné podměty a jest v tom zajisté rozdíl, zda se článkem vydavatel, přesněji řečeno osoba, která nahodile vydává i list, cítí dotčena na své osobní cti, či zda pokládá pozastavený projev za urážlivý útok na list, jím vydávaný. Z trestního oznámení jakož i z obžaloby musí jasně vysvítati, jménem koho vydavatel vystupuje jako obžalobce. Leč po této stránce nepřipouští již trestní oznámení pochybnosti, poněvadž se vedle jména »Jan G.« uvádí výslovně, že je vydavatelem S. V. a v kontextu oznámení se zdůrazňuje výslovně, že »naš denník« — »S. V.« — jehož vydavatelem je podepsaný, nazván byl atd. Ve spise obžalovacím se pak nad to ještě zdůrazňuje, že podle § 27 tisk. nov. je k podání obžaloby oprávněn vydavatel. Nemůže býti tedy pochybnosti o tom, že soukromá obžaloba byla podána vydavatelem jménem listu, jím vydávaného po rozumu § 27 tisk. nov. Ani další námitka nesprávné právní kvalifikace není odůvodněna. Rozhodnými pro řešení

otázky, zda výrok spadá pod skutkovou podstatu § 491 tr. zák. či zda lze jej toliko pojímati jako nadávku ve smyslu § 496 tr. zák., jsou okolnosti, za nichž, jakož i forma a spojitost, v níž bylo dotyčného výroku použito. Že výrazy »revolverový kanální« vládni žurnál vůbec nejsou nadávkami, nýbrž že se jimi vytykají vlastně žalujícímu tiskopisu určité vlastnosti, o jichž opovržlivosti ve smyslu § 491 tr. zák. nelze pochybovati, je na snadě, uváží-li se, že se jako list »revolverový« označuje list, jehož způsob psaní je na nízké úrovni, a jenž uveřejněním svých zpráv sleduje účely nekalé. Tomuto výrazu lze na roveň stavěti další výčitku, že list je »kanální«, vždyť tímto slovem dochází výrazu myšlenka, že povaha a obsah listu je takového rázu, že sluší jej srovnati s tím, co patří do kanálu. Podle této souvislosti nelze pochybovati ani o tom, že i slovo »Scheissblatt« bylo míněno v témže smyslu, jako úsudek o nízké úrovni žalujícího listu. Výrazy projevené ve formě úsudku, jež by jinak mohly tvořiti nadávky, dlužno však podřaditi skutkové podstatě přečinu podle § 491 tr. zák., jak se i prvním soudem správně stalo.

Zmateční stížnost se dále domnívá, že trestní stíhání pro výrazy tu v úvahu přicházející je vyloučeno pro jich věcnou imunitu s hlediska čtvrtého odstavce § 28 tisk. zákona, poněvadž jsou součástí řeči pronesené poslancem T-em ve sněmovně dne 26. listopadu 1924. Dlužno ovšem zdůrazniti, že je právně mylným názor soudu kmetského, že byl celý obsah § 28 tisk. zák. pro obor tiskové novely z 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. zrušen. § 40 této novely byla zrušena toliko platnost prvních tří odstavců § 28 tisk. zák., pokud jde o trestné činy uvedené v tiskové novele, nebyl však zrušen čtvrtý odstavec § 28 tisk. zák., jímž stanovena věcná imunita určitých sdělení o veřejném rokování sněmu. Leč přes tento právní omyl napadeného rozsudku nelze stížnosti v tomto směru dáti za pravdu. Předpis § 28 tisk. zák. dlužno jako předpis výjimečný vykládati přesně. Netřeba řešiti otázku, zda výňatek, část řeči třeba ve sněmu pronesené, vůbec spadá pod imunitu s hlediska čtvrtého odstavce § 28 tisk. zák. Tolik je jisto, že, má-li novinářská zpráva býti pokládána za sdělení o rokování sněmu, musí již z její vnější úpravy pro každého čtenáře býti seznatelné, že, kde a kdy bylo to, co je v článku uvedeno, skutečně předmětem rokování; vždyť účelem předpisu čtvrtého odstavce § 28 tisk. zák. není, by byla veřejnému tisku propůjčena výsada, podle níž by mu bylo umožněno uveřejniti vše, co se stalo předmětem rokování ve sněmu, v ledakteré libovolně sestrojené formě, nýbrž jde o výsadu obecnstva, jemuž má býti tiskem učiněn přístupným obsah rokování sněmu, by se mohlo informovati o jeho průběhu a sledovati vystupování jím zvolených poslanců (Limbacher II. str. 60), po případě i o výsadu zákonodárných sborů a jejich členů (Liszt str. 220). Tomuto účelu lze přirozeně již po stránce formální (ke stránce obsahové nebudiž tu vůbec přihlíženo) vyhověti toliko tehda, když každému čtenáři ihned je patrné, že určitý článek v tiskopise uveřejněný skutečně je reprodukcí rokování sněmu; neboť, nepozná-li čtenář ze článku samotného, že je zprávou o rokování na sněmu, nemůže býti řeči o věr-

ném sdělení o rokování sněmu ve smyslu čtvrtého odstavce § 28 tisk. zákona. A tu je patrné, že pozastavený článek tomuto formálnímu požadavku nevyhovuje, neboť není ze článku ani zdaleka patrné, že šlo o »řeč« vůbec, tím méně o řeč poslance T-a a dokonce o řeč pronesenou ve sněmu. Zejména nelze při nejlepší vůli vyčísti to z jediného, ve stížnosti uvedeného místa článku, kde se mluví »o řadě interpelací o Gajdovi podaných...« ani ze slov »Na doklad uvádím...« Ježto tedy podle úpravy článku samého není čtenářům nepochybně zřejmo, naopak je jim přímo nemožno seznati, že šlo o sdělení o rokování sněmu, nelze přiznati článku věcnou imunitu podle čtvrtého odstavce § 28 tisk. zák. již pro tento základní formální nedostatek. Leč stížnost odvolává se dále i na poznámku, vytištěnou stejně jako pozastavený článek na třetí straně tiskopisu, z níž prý jasně lze seznati, že tu jde o zprávu naznačeného rázu. Avšak ani tu není stížnost v právu; neboť jednak nemohla by poznámka na jiném místě listu, i kdyby jinak svou formou odpovídala tomu, co uvedeno, nahraditi požadavek, by z článku samotného bylo čtenáři jasno, že jde o zprávu ve smyslu čtvrtého odstavce § 28 tisk. zákona, poněvadž taková poznámka může velmi snadno ujíti pozornosti čtenáře; kromě toho dlužno však uvážiti, že ona poznámka ani svým obsahem nevyhovuje požadavku, zpravit čtenáře o tom, že celý otištěný článek — tedy i s oněmi soukromou obžalobou pozastavenými výrazy — je referátem o rokování sněmu a otiskem řeči poslance T-a, ježto se v ní pouze uvádí, že »data a výkazy o činnosti Gajdově uvedeny jsou z řeči bývalého poslance T-a...«. Z toho však čtenář nemůže poznati, že tu snad řeč poslance byla doslovně neb alespoň obsahově správně reprodukována. Jest tedy zřejmo, že námitce stížnosti, opírající se o předpis čtvrtého odstavce § 28 tisk. zák. nelze přisvědčiti. Z toho, co dosud uvedeno, plyne bezpodstatnost zmateční stížnosti, pokud uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a) po případě 10 § 281 tr. ř.

Čís. 3039.

Okolnost, že pachatel byl subjektivně přesvědčen o pravdivosti svých tvrzení, stačí k vyvinění s hlediska zločinu § 209 tr. zák., nikoliv však s hlediska přestupku § 487 tr. zák., jehož subjektivní stránka se vyčerpává vědomím, že pronášená obvinění jsou způsobila snížiti obviňovaného v úctě a vážnosti spoluobčanů, a úmyslem, pronést obvinění přes toto vědomí.

Pro důkaz pravděpodobnosti nestačí důkaz pouhé bezelstnosti, nýbrž je třeba, by se mohl pachatel odvolati na jemu před činem známé okolnosti, jež při pečlivém zkoumání postačovaly ku předpokladu pravdivosti tvrzených skutečností.

Za veřejně pronesený dlužno výrok pokládati i tehda, byl-li pronesen za okolností, za nichž je o to postaráno nebo s určitostí je se nadíti, že obsah výroku dojde rozšíření v širších kruzích. Obvinění před orgánem bezpečnostní policie jsou způsobila (§ 84 tr. ř.) vejíti úředním po-